

Col·lecció de rotllos per pianola de Can Sucarrats

Abrera

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Camí de Can Sucarrats - 08630 ABRERA.
Emplaçament A l'actual Ajuntament

Coordenades:

Latitud: 41.5152
Longitud: 1.92434
UTM Est (X): 410243
UTM Nord (Y): 4596510

Classificació

Número de fitxa 08001 - 74
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Col·lecció
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Física
Accés Restringit
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament d'Abrera. Pl. Constitució, 1. Abrera
Fitxes associades:

[Can Sucarrats](#)

Autoria de la fitxa -ArqueoCat SL- Natàlia Salazar
Data de registre de la fitxa: dj., 15/02/2007 - 01:00

Descripció

Col·lecció d'una centena de rotllos per pianola que s'han recuperat, en molt bon estat, d'un armari de l'avui deshabitada masia de Can Sucarrats. Segons el testimoni oral de Valentí Sucarrats, aquests rotllos es posaven a una pianola que es feia sonar a la casa a principis del segle XX, per tal de mantenir entretinguda a la Ignasia, membre de la família que gaudia especialment amb la música. El repertori musical recuperat abarca des del gènere clàssic (Mozart, Beethoven, Scarlatti, etc.), passant per la música popular i tradicional (caramelles per J. A. Clavé), fins al jazz, el charleston i altres gèneres musicals importats d'Estats Units. De la pianola que feia sonar aquests rotllos no n'ha quedat cap rastre. El mecanisme d'aquests instruments funciona a través de la succió generada pel pedaleig del pianolista (persona que pedaleja i acciona els controls manuals per donar matisos a la interpretació musical d'acord amb el seu criteri), reproduint el so d'acord a les perforacions del rotllo musical. La gran majoria d'aquests rotllos per pianola no van ser gravats sobre teclats, simplement van ser perforats per tècnics després de marcar amb llapis la referència segons la partitura de música original. Els primers sistemes utilitzaren diferents tipus de rotllos, el més comú a l'inici fou de 65 notes; altres sistemes de curta vida van ser els de 58, 70, 73 i 82 notes, finalment el més difós fou el de 88 notes (estàndard), que és el que s'utilitzava a Can Sucarrats. La major part dels rotllos fabricats (perforats) amb anterioritat a 1912 van ser picats a mà, és a dir, que no eren gravacions realitzades per pianistes, donat que la invenció del procés de gravació directa de l'interpret era explotat comercialment de forma exclusiva per la firma Welte a partir d'aquell any. La perforació fins llavors es realitzava utilitzant una escala i una regla, prenent com a base la partitura original, i es picaven les perforacions i després de la correcció es confeccionava una matriu, de la qual s'obtenien les còpies del rotllo. La longitud del paper dels rotllos varia des dels 4 m els temes populars, fins a 26 m les obres clàssiques completes. D'entre les diferents marques dels rotllos de Can Sucarrats destaquen els de la casa Victoria, originària de Barcelona, i els de l'Aeolian Company, d'Estats Units. El propietari de la fàbrica dels rotllos Victoria, català, es deia Joan Baptista Blancafort, i fundà l'empresa l'any 1905.

Història

L'any 1863 un francès de cognom Forneaux patentà el que aparentment seria la primera pianola amb sistema pneumàtic. Aquest instrument rebé el nom de "Pianista" i fou la base per als posteriors descobriments. La primera pianola fou construïda por Edwin S. Votey, en un taller domèstic a Detroit durant la primavera i estiu de 1895. Votey s'associà amb la companyia Aeolian, qui posà l'instrument a la venda als Estats Units l'any 1897 i a Europa el 1899. L'any 1904 la firma Welte de Friburg inventà un nou tipus de pianola, conegut originalment com Welte-Mignon. El mateix any la fàbrica de pianos Dea, treu el seu model a Leipzig. Aquests dos instruments i els seus competidors van ser coneguts al llarg dels anys com a pianos "Reproducers"; altres principals sistemes d'aquest tipus són Duo-Art i Ampico. El terme "pianola" correspon a una marca registrada originalment per la Aeolian Company fa uns cent anys, que amb el temps s'utilitzà per a referir-se als pianos d'execució automàtica. Els pianos "reproducers" reproduïen rotllos de forma automàtica, i la força de succió es realitzava a través d'un motor elèctric. L'únic que s'havia de fer era simplement col·locar un rotllo i encendre la pianola; durant l'apogeu d'aquest instruments, aquesta fou per a la majoria de la gent la millor manera d'escoltar música. Molts dels grans pianistes d'inicis del segle XX van gravar rotllos per als pianos reproducers, i aquestes gravacions són un important llegat de la interpretació de la música clàssica romàntica, del jazz i del ragtime. Durant l'època d'esplendor d'aquests instruments existiren més de 800 marques diferents, entre 1910 i 1930 es fabricaren uns dos milions i mig de pianoles. L'era de les pianoles finalitzà durant els primers anys de la dècada del 30 (anys de forta depressió econòmica a Estats Units); les vendes van caure durant aquesta recessió i van cessar amb la II Guerra Mundial. La major popularitat de les pianoles s'estengué entre els anys 1900 i 1930, després el gramòfon, que era bastant més econòmic, es convertí en l'element musical més popular a la llar.

Bibliografia

<http://www.pianola.org/index.cfm>

